

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет соціології та соціальної політики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ПОСТРАЖДАЛИМИ
ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ ТА ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Галузь знань
23 Соціальна робота
Спеціальність
231 Соціальна робота.
Освітній рівень
перший (бакалавр)

Назва кафедри та викладач / викладачі	Кафедра соціальної освіти та соціальної роботи Викладач: Костюшко Ганна Олексіївна Інформація про викладача на сайті факультету: https://fssp.udu.edu.ua/kafedry/kafedra-sotsialnoi-osvity-ta-sotsialnoi-roboty E-mail: h.o.kostyushko@npu.edu.ua		
I. Основна мета/цілі навчання	Оволодіння здобувачами освіти знань про соціальні проблеми, викликані війною та збройними конфліктами, основними підходами та стратегії соціальної роботи з постраждалими в умовах екстремальних ситуацій, викликаних війною; набуття слухачами необхідних компетентностей до практичної роботи у сфері соціального захисту, соціальної роботи у воєнний і післявоєнний періоди.		
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	Навчальна дисципліна: вільного вибору студента Цикл вибіркової частини Шифр у навчальному плані: BB2.13		
III. Обсяг навчальної дисципліни		Денна форма	Заочна форма
	Кількість кредитів	6	6
	Загальна кількість годин	180	180
	Лекційні заняття	32	12
	Семінарські заняття	40	12
	Практичні заняття	-	-
	Самостійна робота	108	156

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Надзвичайні ситуації соціального характеру. (2/2)

Тема 2. Категорії постраждалих від війни та збройних конфліктів (2\2)

Тема 3. Наслідки надзвичайних ситуацій соціального характеру (2/0)

Тема 4. Нормативно–правове забезпечення фахівця в роботі з постраждалими. (2/0)

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Міжнародний досвід соціального допомоги та підтримки постраждалих (2/2)

Тема 6. Вітчизняний досвід соціального допомоги та підтримки постраждалих. Наслідки російсько-української війни: соціальні та гуманітарні проблеми в Україні (2/0)

Змістовний модуль 3.

Тема 7. Вікові особливості проживання травматичного досвіду дітьми в період війни (2/0)

Тема 8. Соціальний захист та підтримка дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів. (2/0)

Тема 9. Перша психологічна допомога. Алгоритм дій (2/0)

Тема 10. Поняття «резилієнс». Основні фактори формування резилієнсу у дітей. Роль закладів освіти (2/2)

Змістовний модуль 4.

Тема 11. Підходи в контексті роботи з людьми, які зазнали впливу травматичних подій (2/0)

Тема 12. Соціальний захист та соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами. Організація роботи з внутрішньо переміщеними сім'ями(2/0)

Тема 13. Соціальний захист УБД та їхніх сімей. Інтеграція та соціалізація ветеранів війни; реабілітація осіб з інвалідністю внаслідок війни. (2/0)

Тема 14. Права та соціальний захист осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях. Соціальна робота з постраждалими від сексуального насильства в умовах війни

Змістовний модуль 5.

Тема 15. Основи професійної та емоційної безпеки фахівців в умовах надзвичайних ситуацій. (2/2)

Тема 16. Ресурсний стан. Відновлення фахівців після роботи з особами, які проживають кризи, втрати та горе (2/0)

Семінарські заняття (40/12)

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Надзвичайні ситуації соціального характеру. (2/2)

Тема 2. Категорії постраждалих від війни та збройних конфліктів (2\2)

Тема 3. Наслідки надзвичайних ситуацій соціального характеру (2/0)

Тема 4. Нормативно–правове забезпечення фахівця в роботі з постраждалими. (2/0)

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Міжнародний досвід соціальної допомоги та підтримки постраждалих: дітей, молоді, сімей учасників бойових дій (2/2)

Тема 6. Вітчизняний досвід соціальної допомоги та підтримки постраждалих: дітей, молоді, сімей учасників бойових дій. (2/2)

Тема 7. Наслідки російсько-української війни: соціальні та гуманітарні проблеми в Україні (2/0)

Змістовний модуль 3.

Тема 8. Вікові особливості проживання травматичного досвіду дітьми в період війни (2/0)

Тема 9. Соціальний захист та супровід дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів. (2/0)

Тема 10. Перша психологічна допомога. Алгоритм дій (2/0)

Тема 11. Поняття «резилієнс». Основні фактори формування резилієнсу у дітей. (2/2)

Тема 12. Комплекс вправ та технік для допомоги/самодопомоги в стані стресу, а також для зняття емоційного напруження та стабілізації емоційного стану (2/2)

Змістовний модуль 4.

Тема 13. Підходи в контексті роботи з людьми, які зазнали впливу травматичних подій (2/0)

Тема 14. Прояви травматичного досвіду в поведінці людини (2/0)

Тема 15. Самодопомога та самовідновлення в умовах подій, що викликають стрес

Тема 16. Шляхи подолання стресових та травматичних подій (копінгові стратегії) й ресурсні канали в умовах подій, що викликають стрес(2/0)

Тема 17-18. Організація соціальної роботи з різними категоріями постраждалих: внутрішньо переміщені особи, біженці, сім'ї учасників бойових дій, осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях, постраждалими від сексуального насильства в умовах війни (4/ 0)

Змістовний модуль 5.

Тема 19. Основи професійної та емоційної безпеки фахівців в умовах надзвичайних ситуацій. (2/2)

Тема 20. Ресурсний стан. Відновлення фахівців після роботи з особами, які проживають кризи, втрати та горе (2/0)

Самостійна робота здобувача вищої освіти (108/156)

СР: опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до лекційних та семінарських занять, написання реферативних робіт

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Надзвичайні ситуації соціального характеру. (6/8)

Тема 2. Категорії постраждалих від війни та збройних конфліктів (6/8)

Тема 3. Наслідки надзвичайних ситуацій соціального характеру. (6/8)

Тема 4. Нормативно–правове забезпечення фахівця в роботі з постраждалими. (6/8)

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Міжнародний досвід соціальної допомоги та підтримки постраждалих: дітей, молоді, сімей учасників бойових дій. (8/11)

Тема 6. Вітчизняний досвід соціальної допомоги та підтримки постраждалих: дітей, молоді, сімей учасників бойових дій. (8/11)

Тема 7. Наслідки російсько-української війни: соціальні та гуманітарні проблеми в Україні(7/9)

Змістовний модуль 3.

Тема 8. Вікові особливості проживання травматичного досвіду дітьми в період війни (5/9)

Тема 9. Соціальний захист та соціальний супровід дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів. (6/10)

Тема 10. Перша психологічна допомога. Алгоритм дій (5/8)

Тема 11. Поняття «резилієнс». Основні фактори формування резилієнсу у дітей. (4/9)

Тема 12. Комплекс вправ та технік для допомоги/самопомогі в стані стресу, а також для зняття емоційного напруження та стабілізації емоційного стану (8/8)

Змістовний модуль 4.

Тема 13. Підходи в контексті роботи з людьми, які зазнали впливу травматичних подій (7/10)

Тема 14. Прояви травматичного досвіду в поведінці людини (4/5)

Тема 15. Техніки самопомогі та самовідновлення в умовах подій, що викликають стрес (4/10)

Тема 16. Шляхи подолання стресових та травматичних подій (копінгові стратегії) й ресурсні канали в умовах подій, що викликають стрес(4/6)

Тема 17-18. Організація роботи з різними категоріями постраждалих: внутрішньо переміщені особи, біженці, сім'ї учасників бойових дій, осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях, постраждалими від сексуального насильства в умовах війни (4/8)

Змістовний модуль 5.

Тема 15. Основи професійної та емоційної безпеки фахівців в умовах надзвичайних ситуацій. (4/4)

Тема 16. Ресурсний стан. Відновлення фахівців після роботи з особами, які проживають кризи, втрати та горе (6/6)

Детальні теми лекційних, семінарських занять, питання до заліку, теми і завдання для самостійної роботи та інше містяться на курсі у Moodle: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=9709>

V. Результати навчання

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами

ПРН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

Форма підсумкового контролю – Залік

Поточний контроль

	Рейтинговий бал з видів навчальної діяльності															
	Сем.	Сем.	Сем.	Сам. р.	МК	Сем.	Сем.	Сем.	Сам. р.	МК	Сем.	Сем.	Сем.	Сам.	МК	Всього
Д.ф.	4	4	4	15	6	4	4	4	15	6	4	4	4	16	6	100
З.ф.	4	4	4	15	6	4	4	4	15	6	4	4	4	16	6	100

Позначення: Д.ф. – денна форма; Сем- семінарські заняття; Сам. р. – самостійна робота; МК – модульний контроль.

Поточний контроль	Присутність на лекційних заняттях, опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, командні проекти, написання, есе), модульні контрольні роботи
Підсумковий контроль	Залік

Важливі зауваги щодо оцінювання!

Навчальна дисципліна завершується заліком, максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру, 100. Разом – 100 балів.

До початку залікової сесії екзаменаційної сесії здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право складати залік чи екзамен. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці навчальні дисципліни повторно на платній основі.

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий раз – комісії. Якщо здобувач має більше 5-ти академзаборгованостей, він відраховується з університету.

Якщо здобувач не погоджується з оцінкою підсумкової атестації, він може в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. За письмового екзамена повторне опитування не проводиться. За усного комісія надає здобувачеві право продемонструвати свої знання. Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. Положення про організацію освітнього процесу.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, аналіз, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати обґрунтовані висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів та програм.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Відповідь здобувачів містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірне розуміння змісту основних теоретичних положень; вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.

Високий рівень (80 – 89 балів). Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - недостатньо детально розкритий предмет запитання, а основні поняття носять тезисний характер;

відповідь на ситуаційне завдання є недостатньо аргументованою;

Достатній рівень (70 – 79 балів). Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив незначні помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: відтворює основні поняття поверхово, не виокремлює взаємозв'язки; окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: зміст відповіді свідчить про прогалини у знаннях з відповідного питання або ж про невірне розуміння окремих аспектів поставленого питання; відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова

Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри..

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом семестру; за доскладання й перескладання робіт

VIII. Основні інформаційні ресурси

Основні інформаційні джерела

1. Актуальні питання соціальної роботи: навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін.; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Ілантьєва. Ужгород: РІК-У, 2023. 420 с.

2. Кокун О. М., Мельничук Т. І. Резилієнс-довідник: практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2023. 25 с.

2. Конвенція про захист цивільного населення під час війни (Женева, 12 серпня 1949 року). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text

3. Методичний посібник для соціальних працівників: Посилення спроможності соціальних працівників здійснювати психосоціальну підтримку ветеранів та їх сімей з питань психічного здоров'я / В.Горбунова, О. Савиченко, І. Тичина, Н. Портницька., 2022. 61 с

4. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навч. посіб. Том 3. Київ, 2018. 236 с

5. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу. Навчально-методичний посібник. /Андрєєнкова В. Л., Войцях Т. В., Гриців І. П., Мельничук В. О., Сабліна Н. О., Флярковська О. В., Харківська Т. А. К., 2023. 149 с.

6. Свящук А. Л. Проблеми прав біженців та виклики сучасності: навч. посіб. Харків 2018. URL: https://nlu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/05/phd_2_copy.pdf
https://nlu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/05/phd_2_copy.pdf

7. Соціальна робота: словник основних термінів /уклад. О. М. Плахова, І. А. Євдокимова, В. В. Сичова, С. В. Садрицька та ін. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. С. 82

8. Формування безпечного освітнього простору закладу освіти в діяльності працівників психологічної служби / авт. кол.: В. В. Байдик, Ю. П. Гопкало, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, М. В. Саврасов, І. І. Ткачук; за наук. ред. Н. В. Лунченко, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2023. 111 с.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри соціальної освіти та соціальної роботи протокол №8 від 29 січня 2025 року